BVDA, uulgo Ofen, prima & regia Vngarici regni ciuitas, cuius arcis effigiem hic ſuis ædificijs expreſſimus.

BVda Vngarici regni hodie eſt caput, ſic denominata ut multi putant à Buda conditore fratre Attilæ regis, uel ut alij ſcribunt à Budinis Scythiæ populis, de qua re ſuprà diximus. In hac urbe Sigiſmundus rex ſuperbiſſima ſtatuit ædificia, exædificauit quoque in arce palatium, multum Romanæ referens antiquitatis: muro arcem obduxit, ambulacrisq́; amœniſſimis exornauit, in media ferè arce turrim ampliſſimã fundauit ex quadrato lapide, ſed morte præuentus initum opus non abſoluit. Ex altera Danubij ripa in Peſtana ciuitate, quæ è cõſpectu eſt, molem poſuit in arcis obiectæ ſpeciem, ut hinc ſupra Danubium perpetuo ponte arcẽ utramq́; coniungeret. Verum mors inuida tam ſuperbi operis initium intercepit. Quod ſi facere potuiſſet, Traiani pontẽ quem in ſuperioris Myſię ripa quondam ille fecerat, proculdubio ſuperaſſet. Porro Peſtum 30. millibus paſſuum à Vatia in eadem ripa atque in Budæ nouæ cõſpectu ſitum, à Peſtanis fortaſſe militibus, uigente quondam imperio Romano, ædificatum eſt.

Agria, Caſſiouia.

AGria ciuitas epiſcopalis ab Agrianis Illyrici populis condita & nominata eſt, qui traiecto Danubio haud procul à Tibiſco amne conſedere. Aliqui ab interfluente fluuio, uel quòd gens agreſtis fuerit & inurbana, ſic nominatam putant. Caſſiouia uero à Caſſio Romano ciue nominata, urbs eſt clariſſima.

Piſonium, Nitria, Camaron.

PIſonium in Danubij ripa ſitum, non parum Romanæ redolens nobilitatis, à Piſone nominatum eſt, qui Pannonijs præfuit. Nitria uero remotius in mediterraneis, Bochi fluminis accola eſt, præcipiti curſu Danubiũ influentis. Et quum Danubius in plures alueos diuidatur uariæq́; fiant inſulæ, ex illis nobilis habetur Samaria

maria

cuncti nobiles & plebei in manus eius coniurant anno ſalutis 997. nec quicquã maiori ſtudio aggredi cupiebat, quàm uniuerſos Vngaros in lucem aſſerere ueritatis, etiamſi multi contradicerent & magna multitudine in eum coniurarent, inteſtinũ etiam mouentes bellum, quos tamẽ collectis magnis copijs uicit, & glorioſe de impijs homnib. triumphauit. Hic Strigonienſem in primis eccleſiã erexit, eamq; metropolitanã ſedem eſſe iuſſit. Et ne fundamenta pacis in regno eius interciperentur, uarias leges & edicta tulit, in primis de ſicarijs, adulterijs & homicidijs: item de ui, latrocinijs & furtis capitalia ſupplicia promulgauit. Deinde diui Henrici Imperatoris ſororem, Gyſelam nomine, duxit uxorem, ex qua genuit aliquot liberos, præſertim Emericum uirum ſanctum, & qui cum ducta uxore in cœlibatu uixit & iuuenis mortuus eſt ante patrem.

Emericus ſanctus.

Tartari Vngariam uaſtant.

VSque ad annum Chriſti 1211. fuerunt Tartari in Europa incogniti. Prodeuntes autem cum quinquies centenis millibus hominũ, in Vngariã eruperunt. Et quum populata Roxolania & Cumania Vngariam ingrederentur, per quinq; dierum iter nullum pagis & oppidis detrimentum intulere, partim ne uaſtationis rumor ocyſſime ad Vngaros perueniret, partim ne redeuntes cõmeatuũ inopia laborarent. Princeps unus irruit in Tranſſyluaniã, alius adortus Poloniam, cęſo duce uſq;quaque graſſatus, omnia ferro igniq; uaſtat. Populata Polonia Schleſiam aggreditur, diripit & incendit. Simili rabie irruit in Morauiam ac deinde deſcendit in Vngariã & magnam ſtragem in ea fecit. Rex Bela interim timidus latuit. Demũ cęſis hominibus & abducto pecore, cum ingenti præda Tartari in Bulgariam iter flexere. Paulo pòſt redeuntes, omnes occurrentes ſternunt & in fugam uertunt, Peſtum uſque perueniunt & perdunt omnia, fugientes uero demergunt in Danubium. Perierunt in pugnis paſſim commiſſis Strigoniẽſis archiepiſc. Colotienſis epiſcopus, Iaurienſis antiſtes, Tranſſyluanus epiſcopus & Nitrienſis epiſcopus atque alij magni uiri. Bela rex ubiq; fuga ſuæ ſaluti conſuluit. Varadina quoque urbs unà cum arce fuit expugnata, & ad cędem uir pariter & mulier, puer ac ſenex iuxtà rapiũ. Poſt hæc Strigoniũ obſidetur. Et quum eſſet uetus regum aula, huc mercatores multi conuenerant, confugerant undiq; ex pagis & oppidis nobilium ac ruſticorũ ingens numerus, quare Tartaris obſtare ſperabant. Parant Tartari machinas circiter triginta & oppugnãt urbem. Obſeſſi hoc uidentes, ſuburbiũ incendunt & in lapideã omnes ſeſe recipiunt urbẽ. At hoſtes eam undiq; tanto impetu oppugnant, ut breui eam expugnauerint. Capta urbe, tanta ab hoſte patrata cædes, ut nemo ex uniuerſa ciuitate pręter quindecim euaſerit. Supra omnium opinionem, in omnem ſexum ætatemq; ſæuitum, qandoquidẽ uiuos homines palo inſutos pecorum inſtar igni aſſaſſe referuntur. Relicta uero arce quam expugnare nequiuerunt, ad Albam regalem properant, ubi propter regum monumenta multum auri & argenti ſperabant inuenire, ſed fefellit eos eorum opinio, quum urbs inter paludes ſita, nulla ui & arte capi potuerit. Sic Tartari relicta hac urbe & tota Vngaria, onuſtis præda carris, qua uenerant uia redeunt ad ſua loca. Bela uero rex, qui in Dalmatiam fugerat, audito Tartarorum abitu, cum multis auxilijs in Vngariam redijt, ut diſſipatas regni ſui reliquias congregaret. Reuerſus autem offendit regnum deſolatum, tribusq; annis à peſtilentiſſima gente direptum: & collectum exercitum duxit in Auſtriam contra ducem Fridericum, eoq; uicto & direpta maxima Auſtriæ parte, in Pannoniã redijt, & diu in reſarciendo regno uerſatur. Poſt Friderici interitum ſoror eius Margareta iam anus, accepta fratris hęreditate duxit maritum Ottocarum regem Bohemiæ, ut ſuo loco diximus.

Epiſcopi Vngariæ trucidantur.

Strigonium expugnatum.

De ciuitatibus Vngariæ.

REcenſuimus ſupra bonam partem inſignium urbium & ciuitatum, quas habet latiſſimum regnum Vngarię, ut ſunt, Strigonium, Colotia hodie Kalachia, Buda noua & Buda uetus, Iaurus, Varadinum, Nitria, Nicopolis duplex, maior & minor, ab una Iſtri ripa maior, ab altera minor ſita: hæc Traiani, Hadriani illa uictorię monumentum, ut quorundam eſt opinio.

Buda

HORVATH COLLECTION

University of Alberta Libraries